

Laimė būti kartu: talentų savyje ir kituose atradimai

Daina BOGDANIENĖ

Norvegija tapo antrąja tėvyne daugeliui mūsų tautiečių. Šioje šalyje gyvena net apie 50 000 lietuvių, o dar antra tiek atvyksta čia padirbėti. Norvegija – didelė šalis, nusidriekusi daugelį kilometrų į Šiaurę. Lietuviai gyvena išsimėtę po visą Norvegiją, dauguma jų – ne sostinėje Osle, o tolimesnėse vietovėse. Todėl lietuvių bendruomenių, įvairių susibūrimų ir veiklos čia yra gausu, ir nebūtinai Osle. Ne visų lietuviškų ar kitų laisvalaikio veiklų entuziastai registruoja organizacijas. Visgi nemažai veiklų yra įforminta, kai kurios jau turi ilgametę patirtį ir tradicijas.

Pomėgių būna įvairių. Vieni žvejoja, kiti grybauja, dainuoja ar bėga maratoną. Norvegijoje populiariausia leisti laiką gryname ore – vaikštant ar kopiant į kalvas. Čia įprasta priklausyti organizacijai, tai ir socializacijos, ir laiko leidimo būdas. To išmoksta ir lietuviai – ne spontaniškai bendrauti, o kartu leisti laiką pagal pomėgius. Kreipusis į vietines savivaldybes galima gauti veiklai finansavimą.

Norvegijoje yra net vienuolika registruotų lietuvių vietos bendruomenių, penkiolika lituanistinių mokyklėlių vaikams ir vienuolika organizacijų, vienijančių tautiečius pagal veiklą ir pomėgius – literatūrą, filosofiją ar sportą.

Šį kartą – apie lietuvių mėgėjų teatrą Norvegijoje. Jo įkūrėjos jau seniai svajojo apie sceną ir pagaliau troškimą įgyvendino. O kai kurie aktoriai visai netikėtai atrado savo talentus ir nebeįsivaizduoja laisvalaikio be teatro. Teatras ką tik atšventė ketverius savo gyvavimo metus.

Lietuvių mėgėjų teatras Norvegijoje – ir hobis, ir vaistas nuo depresijos

Kalbuosi su lietuvių mėgėjų teatro Norvegijoje valdyba: teatro įkūrėjomis Aušra Lapėnaite ir Roberta Abromavičiūte, kuri yra taip pat ir teatro režisierė, ir valdybos nare Danguole Vaitkevičiene.

Roberta Abromavičiūtė pasakoja: „Nors už teatro ribų rūpesčių per akis – esu dviejų mažamečių mama ir dirbu nekilnojamojo turto agentūroje – visgi daug laiko skiriu ir savo svarbiausiam pomėgiui – teatrui.“

Roberta Abromavičiūtė. Stasevičiaus nuotr.

Roberta yra baigusi choreografijos studijas meno mokykloje Lietuvoje. Iš ten visa jos patirtis. Režisūros Roberta niekada nesimokė, bet mano, kad tai yra jos pašaukimas, teikiantis įkvėpimo. „ Į Norvegiją atvykau seniai, dirbau ir daug skraidžiau į Lietuvą studijuoti. Buvimo Norvegijoje tikslas buvo užsidirbti studijoms. Kai jau turėjau diplomą, mano nuolatine gyvenimo vieta tapo Oslas. Dabar dirbu nekilnojamojo turto agentūroje biuro asistente. Tai darbas, reikalingas pragyventi. O mano meilė ir širdis yra teatre. Man teko vaidinti Klaipėdos muzikiniame teatre, turiu patirties. Bet galbūt tuomet galvojau, kad teatras nėra rimta profesija. Todėl studijavau visai ką kita. Gilinti žinias nėra vėlu. Aš esu labai aktyvi, turiu įvairių hobių. Laiko visada trūksta, bet jaučiu didžiulį

pasitenkinimą tiek daug daryti. Tempą gal reikėtų apmažinti, nes kartais jaučiu didelį nuovargį, bet tuo džiaugiuosi. Turiu gerą darbą, darbo užduotys labai įvairios, galiu jas atlikti kūrybiškai. Mane darbe vertina. Išmokau kalbą, manau, kad man pavyko integruotis į šalį“, – sako ji.

Aušra Lapėnaitė į Norvegiją atvyko kaip meilės imigrantė prieš 12 metų, paskui buvo grįžusi į Lietuvą, bet vėl išvyko į Norvegiją – šį kartą dėl to, kad gavo darbo pasiūlymą. Pagyvenus Norvegijoje, grįžti atgal į Lietuvą jau nebebuvo taip lengva, nes pati buvo pasikeitusi. Dabar Aušra dirba vienos įmonės buhaltere. Be to, ji neseniai baigė refleksoterapijos studijas ir dabar dirba papildomai pagal naujai įgytą specialybę. Ji pasakoja: „Kadaise, 2011–2012 metais, vaidinau Norvegijos „Violos“ moterų klubo spektaklyje „Vaginos monologai“ ir nuo tada turėjau slaptą mintį tai tęsti, bet nieko šia linkme nedariau iki lemtingo susitikimo su Roberta. Dabartinis mūsų teatras yra netyčiukas. Lankiau viešojo kalbėjimo užsiėmimus, organizuotus Norvegijos jaunimo sąjungos. Norėjome pasikviesti žmogų, kuris padėtų mums nugalėti viešo kalbėjimo baimę. Pasiskelbus apie tai, atsiliepė Roberta. Ji pasakė, kad turi teatrinės patirties, yra režisavusi. Toliau viskas vyko labai greitai. Detalių nepamenu, bet štai mes sėdime su ja ir kalbamės apie teatrą. Taip atsirado pirmas spektaklis „Toksiški tėvai“.“

Spektalis. Iš kairės: Aušra Lapėnaitė ir Danguolė Vaitkevičienė

Danguolė Vaitkevičienė Norvegijoje gyvena penkerius metus. Ji pasakoja, kad mėgėjų teatras į jos gyvenimą atėjo 2018 metais, pamačius skelbimą, jog renkami aktoriai. „Dar būdama vaikas deklamavau, mane kviesdavo į visas šventes. Atėjau į aktorių atranką ir man buvo pasiūlytas psichologės vaidmuo spektaklyje „Toksiški tėvai“, – juokiasi ji. – Kitame spektaklyje – „Tik suaugusiems“ – atlikau motinos vaidmenį. Tai buvo *super*. Teatras man duoda daug. Buvimas su jaunais žmonėmis mane motyvuoja, atsiranda noras eiti į priekį, nesustoti. Teatre išeini iš komforto zonos, iš rutinos, save realizuoji.“

Roberta – scenaristė, režisierė ir scenografė

Roberta pasakoja, kad „Toksiški tėvai“ yra ne pjesė, o psichologinė knyga, kurios autorė psichoterapeutė Susan Forward: „Aš niekada neieškau nieko specialaus. Turiu pajausti. Scenarijų pagal šią knygą parašiau aš. Pjesė yra apie tėvus, kurie padarė didžiulę neigiamą įtaką vaikams, ir apie tai, kaip tos patirtys paveikia mus, kai esame suaugę. Aš pati esu mama ir turiu tikslą užauginti sveiką, pasitikintį savimi žmogų. Manau, kad yra gana daug sveikų, malonių, šviesių žmonių. Tačiau kartais vaikui vertėtų suprasti, jog tėvai gali būti toksiški. Tėvui ar motinai taip pat verta pamatyti save iš šalies, susimąstyti, kokio elgesio su vaiku reikėtų vengti, kodėl vertėtų nekritikuoti jo pasirinkimų. Pjesės scenose – suaugę žmonės, kalbantys apie tokias savo patirtis. Aš pati rašau, režisuoju ir kuriu scenografiją. Scenografijos tame spektaklyje nebuvo daug, neverta pripildyti scenos daiktų. Dabar jau turime scenografę, kuri, statant trečią spektaklį, įgyvendins mano viziją.“

Danguolė Vaitkevičienė spektaklyje „Toksiški tėvai“.

Pajamų nedaug, bet yra rėmėjų

Aušra priduria: „Nors repetuojame Osle, aktoriai atvažiuoja ir iš toliau, nebūtinai gyvena Osle. Štai vienas aktorius važinėjo iš Fredikstado (apie dvi valandas kelio nuo Oslo). Spektaklio „Toksiški tėvai“ trukmė – viena valanda. Šis spektaklis buvo rodytas du kartus Striomeno (*Strømmen*) liaudies namų salėje (salėje telpa 111 žiūrovų). Lietuviams trūksta teatro. Jie pasiilgę renginių, pasiilgę teatro, savo kalbos, kultūros. Kai kurie nesupranta norvegų kalbos, todėl mūsų renginys yra jiems prieinamas. Ateina žiūrovai, norintys scenoje pamatyti savo giminaičius. Nors bilietai parduodami, tačiau uždarbis nedidelis, tai nėra komercinis renginys. Mokame gana nemažai už salės nuomą, bet turime ir rėmėjų. Visi pinigai, kuriuos uždirbame, yra investuojami toliau. *Viken teaterråd* (Vikeno apskrities teatro taryba – taip vadinasi visus mėgėjų teatrus vienijanti organizacija), kurios narys esame, taip pat mus remia. Be to, mus noriai remia Norvegijoje veikiančios lietuvių įmonės.“

Roberta pritaria: „Mes visur beldėmės, ieškojom rėmėjų, radome ir gavome viską patys. Daug įdėta darbo. Kai patys bendromis jėgomis pastatome spektaklį, atsiranda nuostabūs bendri prisiminimai ir vienybės jausmas. Dabar situacija yra

kiek kitokia, nei statant pirmąjį spektaklį „Toksiški tėvai“. Dabar turime minimalų biudžetą ir visoms reikmėms galime skirti pinigų – kostiumams, visažistėms, kirpėjoms, scenografijai ir mokymams. Juk mums irgi reikia kelti kvalifikaciją.“

Spektaklis „Toksiški tėvai“.

„Negalėjome sustoti ir dirbome prie antrojo spektaklio, – pasakoja Aušra. – Roberta išėjo motinystės atostogų, reikėjo ieškoti naujos režisierės. Visgi supratome, kad Roberta nepakeičiama, ji moka bendrauti su žmonėmis dalykiškai ir diplomatiškai, bet kartu griežtai išsireikalauti, ko nori. Moka planuoti ir siekti tikslo.“

Roberta tęsia: „Dabar ruošiamasi statyti jau trečiąjį spektaklį. Surengėme aktorių atranką. Atrankoje žmonės turi pristatyti įdomų pasakojimą, kurį pasirenka patys. Paskui aš duodu temą, šį kartą tai buvo meilės tema. Tai buvo grupinė užduotis. Atrankos dalyviai turėjo sugalvoti mažą etiudą ir jį suvaidinti. Į teatrą ateina įvairūs žmonės, galbūt ieškodami patirčių ar pažinčių, ar dėl to, kad patiria vienatvę ar depresiją.“

Tetaro entuziastės viena per kitą pasakoja, kad ateina žmonių, regis, visai

netinkamų scenai, bet repeticijose įvyksta didžiuliai pokyčiai, ir žmogus, vaidindamas savo vaidmenį, sau ir kitiems netikėtai atskleidžia visai kitą asmenybę. Tada jau nebegali pažinti, kad tai tas pats žmogus, kuris pirmą kartą atėjo į atranką.

„Antrasis spektaklis „Tik suaugusiems“ buvo režisūros studento parašytas baigiamasis darbas, kurį radome internete, ir, susisiekę su autoriumi, gavome teisę statyti pjesę neatlygintinai, – sako Aušra. – Kūrinį pasirinko tuometinė režisierė Justina. Šis spektaklis – trumpos kasdieninės istorijos apie vaikus ir suaugusius, apie ribą, kada mes tampame suaugusiais.“

Svajonė – lietuvių mėgėjų teatro festivalis

„Man patinka kūrybinis darbas – dirbti su žmonėmis ir matyti, kaip jie keičiasi proceso metu, – sako Aušra. – Patiriu didžiulę euforiją, kai žmonės suvaidina spektaklį, į kurį įdėta tiek darbo, lenkiasi publikai, kyla aplodismentai… Per du spektaklius jau susiformavo teatro branduolys – Roberta, Aušra ir Danguolė. Mes atiduodame labai daug širdies šiam mėgėjų teatrui, ir darbas tikrai vyks toliau. Vieną spektaklį pastatyti užtrunkame vienus mokslo metus. Pradedame rugsėjį, o spektaklis rodomas pavasarį. Repetuojame kartą per savaitę, o likus nedaug laiko iki premjeros repetuojame labai intensyviai.“

Roberta sako: „Jei kalbame apie vizijas… Trumpalaikės vizijos yra pabaigti spektaklį, jį parodyti ir kad jis paliktų pėdsaką žiūrovams. Turiu ir ilgalaikių, bet tebūna paslaptis. Noriu pati tobulėti ir kad teatras tobulėtų. Aš mažai kalbu, daug svajoju ir tiesiog darau. Iš tiesų, dabar jau įvyko daug pakitimų mūsų darbe. Turime scenografą, rėmėjus, taigi dirbame daug profesionaliau.“

Spektaklis „Toksiški tėvai“

Danguolė tikisi, kad ir po dešimt metų teatras gyvuos. „Mūsų gera komanda, gerai sutariam“ – sako ji.

Norvegijos Lietuvių mėgėjų teatras buvo nuvykęs gastrolių į Lietuvą, juos pasikvietė Palangos mėgėjų teatras „Grubusis“. Draugystė su šiuo teatru prasidėjo nuo Palangos teatro gastrolių Norvegijoje.

„Jie mus pakvietė į Palangą. Priėmė labai maloniai, buvome pakviesti į savivaldybę. Pasijutome kaip profesionalūs, labai laukiami, išskirtiniai aktoriai. Mus priėmė meras, jo patarėjai, buvome pasitinkami kaip garbingi svečiai. Tai buvo įspūdinga patirtis ir didžiulė dovana mums“, – pasakoja Roberta.

Norvegijos mėgėjų teatras nori susisiekti su kitais lietuvių mėgėjų teatrais Lietuvoje ir pasaulyje. Galbūt pavyktų organizuoti festivalį, pasidalinti patirtimi.

Planai dideli ir gražūs, todėl belieka palinkėti teatrui sėmės.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

www.pasauliolietuvis.lt